

УТВЪРДИЛ:
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ : .....
(ЖЕЛЯЗКО ЖЕЛЯЗКОВ)

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА
БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ
ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО
СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА
НА РОМИТЕ СИТУАЦИЯ**

**ОБЛАСТ ДОБРИЧ
(2012-2020)**

Приложения:

Планове за действие на общини :

*Община Балчик, област Добрич
Община Генерал Тошево, област Добрич
Община Добрич-град, област Добрич
Община Добричка, област Добрич
Община Каварна, област Добрич
Община Крушари, област Добрич
Община Тервел, област Добрич
Община Шабла, област Добрич*

м. Февруари 2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	Въведение.....	стр. 2
II.	Актуално състояние на ромската общност.....	стр. 3
	<i>Анализ на състоянието на ромската общност по сектори:</i>	
	<i>Жилищни условия.....</i>	стр. 7
	<i>Заетост.....</i>	стр. 8
	<i>Образование.....</i>	стр. 9
	<i>Здравеопазване.....</i>	стр. 11
III.	Визия.....	стр. 13
IV.	Стратегическа цел.....	стр. 13
V.	Водещи принципи и хоризонтални аспекти при изпълнението.....	стр. 13
	<i>Принципи.....</i>	стр. 13
	<i>Хоризонтални аспекти.....</i>	стр. 14
	<i>Цели на областното планиране.....</i>	стр. 14
VI.	Приоритети: образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.....	стр. 15
	<i>1. Образование.....</i>	стр. 15
	<i>2. Здравеопазване.....</i>	стр. 18
	<i>3. Жилищни условия.....</i>	стр. 21
	<i>4. Заетост.....</i>	стр. 23
	<i>5. Върховенство на закона и недискриминация.....</i>	стр. 25
	<i>6. Култура и медии.....</i>	стр. 27
VII.	Институционална рамка и структури.....	стр. 29
VIII.	Заключение.....	стр. 30

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО
ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ СИТУАЦИЯ
ОБЛАСТ ДОБРИЧ (2012-2020)**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Областна стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, наричана Стратегията, е документ, задаващ насоките за изпълнение на политиката за социална интеграция на ромите на областно ниво и е приета в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020), приета с Решение на Народното събрание на 01.03.2012 г. Следвайки Националната стратегия и рамката на Европейския съюз (ЕС) за национални ромски стратегии, настоящият документ използва името роми като обобщаващо както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

Стратегията прилага целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход, който се прилага в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи.

Стратегията на област Добрич за интегриране на ромите 2012-2020 г. е изработена в резултат на съвместната работа на регионалните подразделения на всички държавни институции, представителите на всяка една от 8-те общини на територията на областта, в сътрудничество с гражданския сектор и в частност ромски неправителствени организации.

Стратегията кореспондира с международни стандарти в областта на правата на човека и правата на лица, принадлежащи към малцинствата: **Международни инструменти на ООН, ЕС, СЕ и др.**, отнасящи се до зачитане на правата на човека, към които Република България се е присъединила: Международен пакт за граждански и политически права 1966 г.(в сила за Република България от 1970 г.); Международен пакт за икономически, социални и културни права 1966 г.(в сила за Република България от 1970 г.); Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация 1966 г.(в сила за Република България от

1992 г.); Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените 1979 г. (в сила за Република България от 1982 г.); Конвенция за правата на детето 1989 г.(в сила за Република България от 1991 г.), Рамковата конвенция за защита на националните малцинства на **Съвета на Европа** и др.

Настоящият документ се приема за период до 2020 г. включително. Оперативното изпълнение на Областната стратегия на област Добрич за интегриране на ромите (2012-2020) се осъществява, чрез Общинските планове за действие, изпълнявани в два периода. Първият период 2013-2014 г., завършва с изпълнението на Националния план за действие по международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.“, актуализиран през 2011 г., като с оглед неговото приключване (2 февруари 2015 г.) е предвиден цялостен анализ на изпълнението за периода.

Вторият период 2014-2020 г. обхваща следващия програмен период на Европейския съюз по Оперативните програми за България с оглед финансова подкрепа чрез използването на инструментите на ЕС. С цел осигуряването на ефективност и устойчивост на мерките се предвижда междинен преглед / актуализация на Общинските планове за действие през 2017 г.

След 2020 г., Стратегията ще може да бъде продължена, допълнена или изменена, в зависимост от постигнатите резултати и евентуалните промени, които биха могли да настъпят в Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ

По данни на Националния статистически институт (НСИ) от последното преброяване на населението и жилищния фонд в Република България (окончателни данни от 2011 г.), ромите остават третата по големина етническа група в България. Като роми са се самоопределили **325 343** души или **4.9%** от българските граждани.

Ромите са разпределени във всички области, забелязва се по-голяма концентрация в областите Монтана, Сливен, Добрич и Ямбол.

Населението на Добричка област наброява **189 677** души, като ромския етнос е третия по численост след българския, който наброява 131 114 души и турския, наброяващ 23 484 души. Към 01.02.2011 г. като роми се самоопределят 15 323 души, с относителен дял 8.8%, който е намалял в сравнение с 2001 година, когато са били 18 649 души.

В област Добрич се наблюдава негативна тенденция към намаляване общия брой на населението към 01.03. 2001 г от 215 217 жители на 189 677 души т. е. с 11.8 %. Ромската етническа група не прави изключение и следва тази тенденция – от 18 649 души през 2001 г. броят им е намалял на 15 323 души. Относителният им дял от общия брой на населението в област Добрич е останал почти непроменен във времето, нараствайки с 0.1% от 8.7 % през 2001 г. на 8.8 % през 2011 г.

Продължава тенденцията част от хората, които околното население назовава като „роми” или „цигани” да се самоопределят като българи, турци, румънци и др., което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

Лицата от ромската етническа група в област Добрич са разпределени териториално по общини, както следва:

Разпределение на населението	Общо	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Българска етническа група – бр.	Ромска етническа група – бр.	Дял на ромското население в общината спрямо общия брой на жителите в нея
Общо за страната	7 364 570	6 680 980	5 664 624	325 343	4.9 %
Област Добрич	189 677	173 899	131 114	15 323	8.8 %
Община Добричка	22 081	20 214	11 475	4 387	21.7 %
Община Добрич	91 030	84 170	73 657	2 482	2.9 %
Община Тервел	16 178	14 546	5 996	1 799	12.4 %
Община Крушари	4 547	3 660	1 538	433	11.8 %
Община Шабла	5 069	4 806	4 466	142	3.0 %
Община Генерал Тошево	15 097	14 032	10 619	1 811	12.9 %
Община Балчик	20 317	18 717	12 690	2 194	11.7 %
Община Каварна	15 358	13 754	10 673	2 075	15.1 %

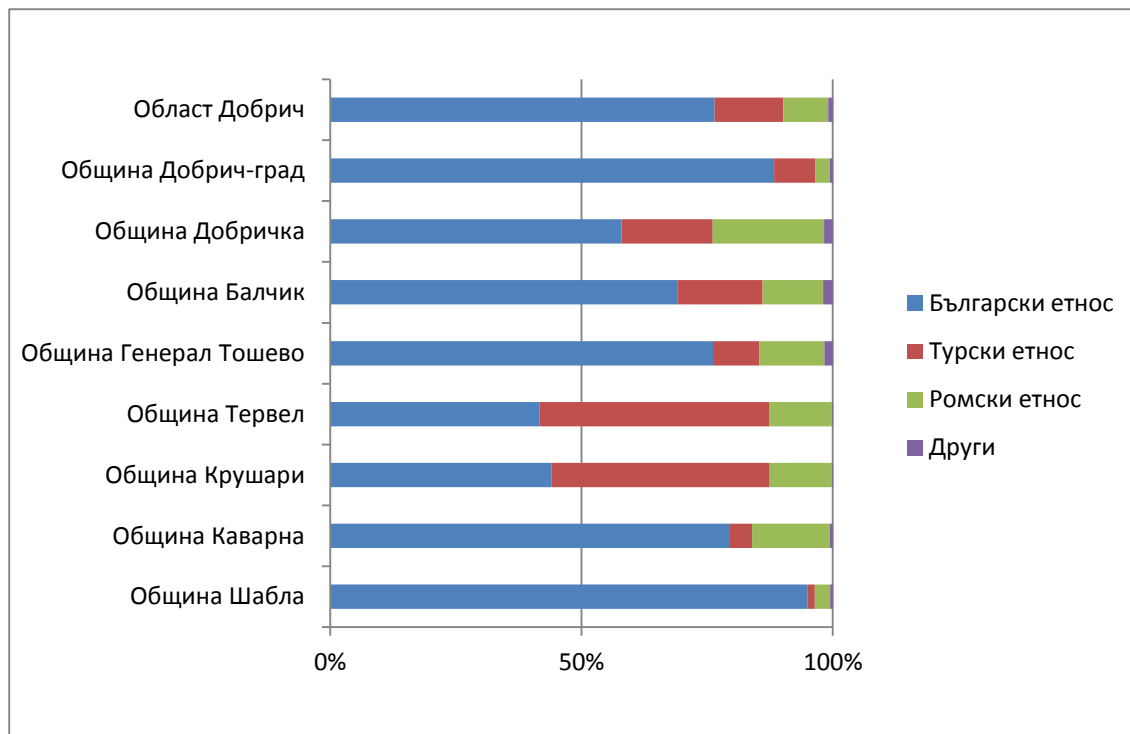
Най-голям е броят на самоопределилите се като роми лица в община **Добричка - 4 387 души**, които съставляват 28.6 % от ромското население в областта, **следвана от общините Каварна - 2 075 души**, съставляващи 13.5 % от ромското население в областта и **община Генерал Тошево - 1 811 души**, които съставляват 11.8 % от ромското население в областта. След тях се подреждат **община Тервел - 1 799 души**, съставляващи 11.7 % от общия брой роми, **община Крушари с 433 души** или 2.8 % от ромското население в областта, **община Шабла със 142 души** или 0.9 % от ромския етнос в областта и **община Добрич – 2 482**, съставляващи 16.2 % от ромското население в областта.

На територията на област Добрич живее 4,7% от цялото ромско население в страната. Представителите на българска етническа група в

областта са 2.3% от общия им брой в страната. Относителният дял на ромите е с 2.4 % по-висок от относителния дял на българите.

Най-голям дял спрямо общия брой на жителите в общината имат общините Добричка (21.7%), Каварна (15.1%), Генерал Тошево (12.9%), община Тервел (12.4 %), община Крушари (11.8 %) и община Балчик (11.7 %) С най-нисък дял са общините Шабла (3%) и Добрич - град (2.9%).

Според данните от проведеното преброяване във всички общини на територията на област Добрич има лица от ромския етнос.

Броят на лицата, отговорили на доброволния въпрос за етническата си принадлежност е 173 899 души, като от тях само 2 369 лица, или 1.2 % от населението в областта не се е самоопределило.

Характерно за област Добрич е обособяването на ромски квартали в общинските центрове:

Община град Добрич територии с компактно ромско население са:

- Територията на ЖК „Изгрев” с обхват североизточно от ЖК „Балик – Йовково –север”, като граничи с ул. „Ружа”, ул. „Агликина поляна”, ул. „Каменица”, ул. „Купен” ул. „Христо Ботев” и с територията на земеделските земи и с площ от 9,57 ха;
- Територията в обхвата на ЖК „Иглика” (западно от ул. „Боровина” и източно от ул. „Зорница”) също е обитавана от компактна група ромско население;

- Друга територията обитавана от компактна група роми попада в обхвата на ЖК „Русия” 3, 4 (източно от бул. „Русия”, южно от бул. „Добруджа” и северно от училище „Климент Охридски”.

Община Тервел, град Тервел:

- Квартал „Север”

Община Шабла, гр.Шабла:

- Квартал „Свобода” и по ул. „Долина”.

Ромите в област Добрич имат уседнал начин на живот. Повечето от живеещите в градовете не притежават собствени земя и жилище, за разлика от ромите, населяващи селата, които се занимават със земеделие и животновъдство - основен начин за преживяване.

По-голямата част от ромската общност в градовете няма постоянни доходи и икономическа стабилност. Тези и други причини водят до трайна бедност сред ромите и влошаващи се условия, при които живеят, а оттам и до по-ниския им стандарт на живот. **Вследствие на това произтича и друг общественозначим проблем - невъзможността да плащат здравните си осигуровки, което затруднява достъпа до здравни грижи.**

От данните от последното преброяване прави впечатление, че преобладава броят на ромите във възрастовата група от 20 до 29 години (2 768 души или 18.1 % от общия брой отговорили на въпросите, касаещи възрастта).

След 29 години започва постепенно намаление на броя на ромите по възрастови групи, което показва ниска продължителност на живота.

Ромите над 70 години са едва 348 души или 2.3 % от всички представители на тази етническа група. За сравнение 18 874 души от български етнос доживяват до 70 и повече години, т. е. 14.4 %. Най-многобройни са роми във възрастовата група 20-29 г. (2 768 души), следвана от: 0-9 г. (2 749 души), 10-19 г. (2 603 души), 30-39 г. (2 500 души), 40-49 г. (2 012 души), 50-59 г. (1 539 души), от 60-69 г. (804 души) и от 70 и повече години – 348 души.

В област Добрич, за ромската етническа група преобладава четиричленното домакинство (825 бр. – отнесено към четиричленните домакинства в областта, които са 9 665, е 8.5 %). След тях се нареждат едночленните домакинства на ромите (719 бр. – отнесено към едночленните домакинства в областта, които са 18 833, е 3.8%) и тричленните домакинства (681 бр. съставляващи 4.8% от всички четиричленни домакинства в областта, които са 14 311 души). Едва след тях са петчленните семейства (603 бр. или 17.4% от петчленните домакинства в областта, които са 3 474 души).

Най-малък е броят на осемчленните домакинства (87 бр. – отнесено към осемчленните домакинства в областта, които са 193 души, е 45.1 %).

Актив на състоянието на ромската общност по сектори

Жилищни условия

Степента на урбанизация на отделните етноси е различна. От 131 114 запитани представители на българската етническа група относно тяхното местожителство 102 290 души са отговорили, че живеят постоянно в градовете, а 28 824 души - в селата. Те са и с най-голям относителен дял спрямо общия брой на градското население в областта – 85.5 %. Статистиката сочи, че ромите, живеещи в градовете са общо 6 106, с нисък относителен дял – 5.1 %. Преобладаващата част от тях населяват селата. Това са 9217 души или 17.7 % от цялото селско население на областта.

По данни на НСИ от последното преброяване на населението и жилищния фонд от 2011 г., на национално равнище етническите българи разполагат средно с 23.2 кв.м. жилищна площ на едно лице, при ромите тя е едва 10.6 кв.м. Макар и да не са налице официални статистически данни, от сведенията, получавани от общините е видно, че област Добрич не прави изключение от установеното за страната. Жилищната площ средно за едно лице от българския етнос е значително повече от тази за едно лице от ромски произход. В същото време качествените характеристики на сградите и помещенията, в които преобладаващата част от ромското население живее, не отговарят на строителните стандарти.

Общите проблеми за ромското население в областта са свързани с недостатъчно добре изградената инфраструктура - липса на канализация, нерегламентирани сметища, хаотично строителство върху парцели с неизяснена собственост, неспазване на градските регулационни планове.

Има случаи на обособени ромски квартали, в които домовете са незаконно построени върху парцели общинска или неизяснена собственост, без нужните строителни книжа. Така изградените постройки, са обикновено полумасивни, примитивни и паянтови, като полезната им площ е под 20.0 квадратни метра и се обитават предимно от многодетни семейства, болни стари хора и самотни майки.

Основен проблем в общинските центрове се явява недостигът на общински жилища.

Заетост

Профилът на безработицата на територията на областта показва тенденция за постоянна регистрирана безработица на ниско

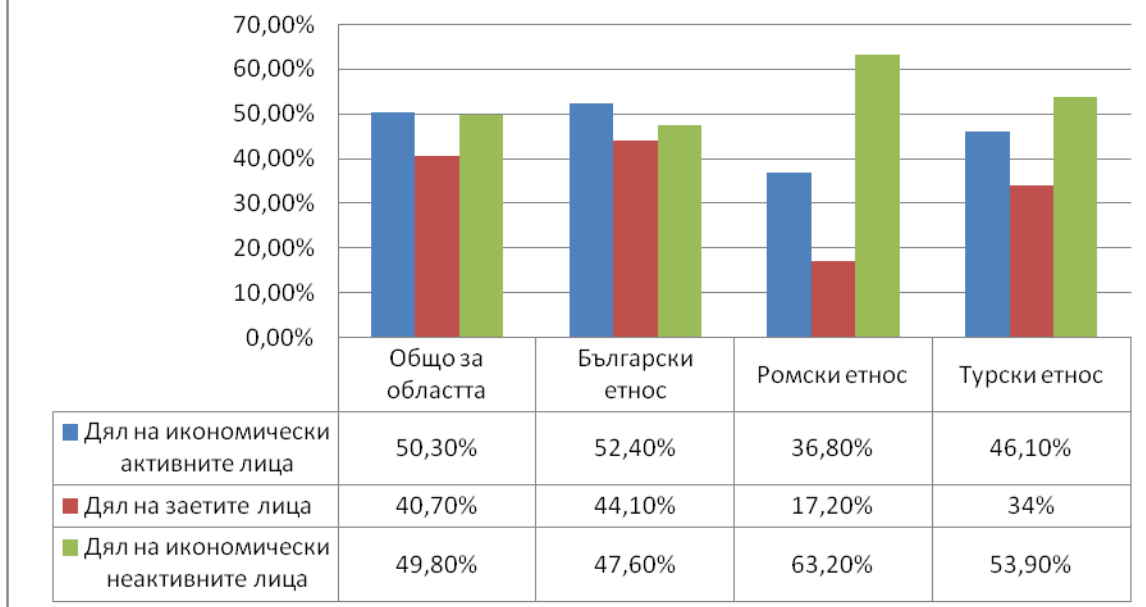
квалифицираните и неквалифицираните жители на областта. Забелязва се тенденция за увеличаване времето на престой на безработните на трудовия пазар. Отделните общини в Добричка област не са еднородни по отношение на икономическата активност, поради което равнището на безработица по общини е силно диференцирано.

Под въздействието на глобалната финансова и икономическа криза през периода 2009–2010 г. се появяват първите симптоми на промяна в ситуацията на пазара на труда, свързани с влошаване на стопанската конюнктура в страната и забавяне на икономическия растеж, които довеждат до спад в заетостта и нарастване на безработицата.

Съгласно данните от последното преброяване, икономически активното население на Добричка област възлиза на 79 873 души, а общия брой на заетите лица е 63 957.

На територията на област Добрич се наблюдава увеличаване на броя на безработните. Най-силно засегнати са ромите, като процентът на незаетите е най-висок, именно сред представителите на тази етническа група. Като сравняваме квалификацията и образованието им, социалния имидж за трудовия им статус и социалния им капитал на тази група е по-неконкурентноспособна от останалите малцинствени групи. Най-често единствената възможност за работа на представителите на ромския етнос се явяват програмите за заетост и предимно Национална програма ”От социални помощи към осигуряване на заетост” и Оперативна програма ”Развитие на човешките ресурси”. По-голямата част от прилаганите от Агенцията по заетостта програми и мерки за заетост и обучение, са насочени именно към безработните с основно и по-ниско образование, лицата без квалификация и специалност, с цел подобряване на тяхната пригодност за заетост.

Заетост на населението в област Добрич според етническата група

В последното преброяване на населението от 2011г. са взели участие 15 323 роми, като 11 014 от тях са отговорили на въпросите свързани със заетостта.

От отговорилите 4 054 души са се посочили като икономически активни лица (*всички лица, които влагат или предлагат своя труд за производство на стоки или услуги, т.е заетите и безработни лица, през наблюдавания период*), а 1 892 са се самоопределили като заети. Като безработни са се посочили 2 162 души, възлизащи на 53.3 % от ромското население в областта.

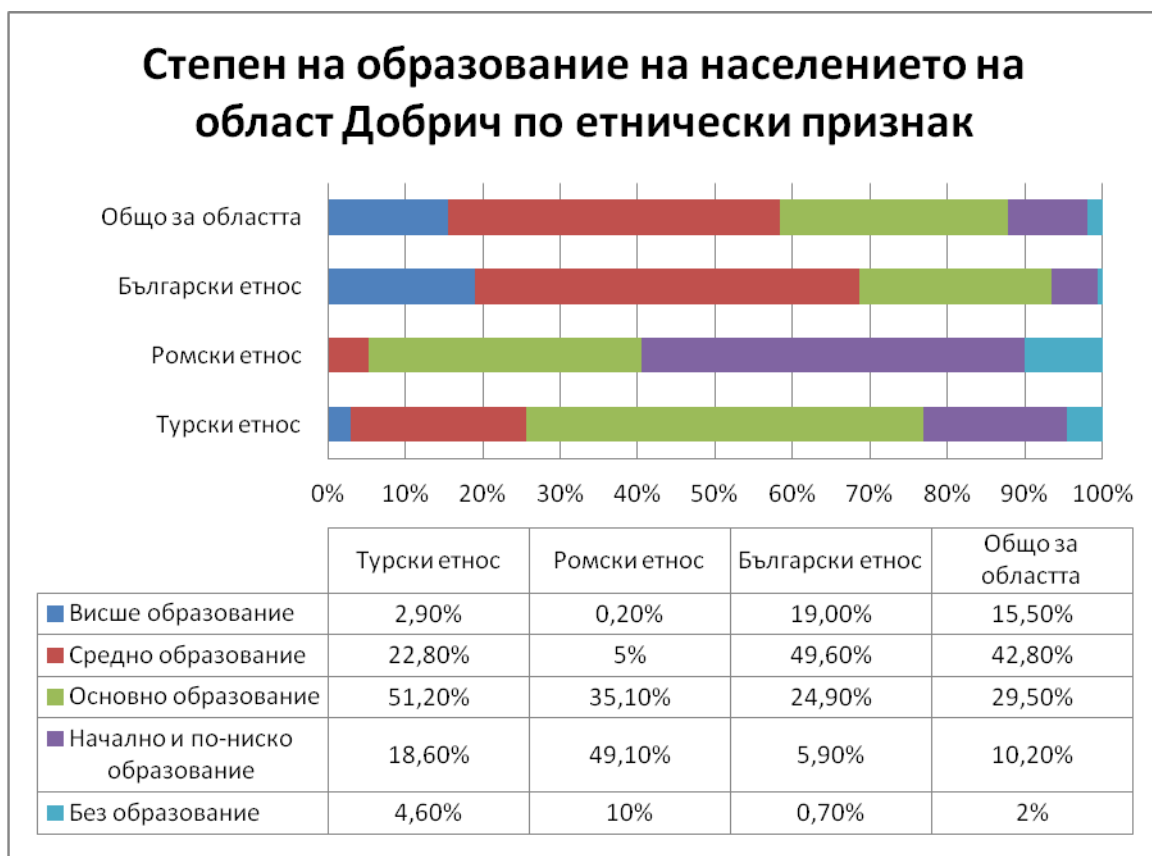
Икономическото положение на ромския етнос се утежнява допълнително и от големия брой икономически неактивни лица, възлизащи на 6 960 или 63.2 % от анкетираните.

Високият процент на безработица сред ромското население обуславя зависимостта от социални помощи на значителен брой от тях. Получаването на трудово възнаграждение, а не на социална помощ ще допринесе за преодоляването на социалната изолация на общностите.

Образование

На въпросите, свързани с образователното равнище на населението според етническите групи в област Добрич, от общо 15 323 роми отговор са дали 13 370 души.

От тях завършено висше образование имат 26 души или 0,29 %. Средно образование са завършили 675 души или 5 % от ромите. С основно образование са 4 694 души, което е 35.1 % от отговорилите на въпросите, касаещи степента на образование. Делът на ромите с начално и по-ниско образование е 49.1 % или 6 568 роми . Броят на тези, които не са посещавали училище е 1 349 или 10 % от отговорилите. Най-голям брой представители на ромския етнос, завършили висше образование - 14 души или 56 % от всички висшисти, са жители на община Добрич - град. Най-голяма е концентрацията на слабо образовани и необразовани роми в община Добричка – общо 2934 или 21.9 % от ромите, населяващи област Добрич.

Данните сочат запазване на тенденцията много млади роми да остават без подходящо образование, рано да напускат училище или да не тръгват на училище, което поставя редица бариери пред включването им в пазара на труда.

Фактори, причина за случващото се:

- голям брой безпричинни отсъствия от учебни занятия;

- по-слаба начална подготовка и ниска успеваемост в провеждания образователно-възпитателен процес;
- недостатъчно владеене на български език;
- неангажираност на родителите, които не оказват необходимата подкрепа и стимулиране на подрастващите. Не подпомагат ориентирането им към по-добро образование, което е необходима предпоставка към по-добра бъдеща социална и трудова реализация;
- липса на финансови средства;
- висока заболеваемост.

Здравеопазване

Националната стратегия на Република България за интеграция на ромите 2012-2020 г. разглежда рисковите фактори, които създават условия и повишават вероятността от възникване на заболявания. При лицата, принадлежащи към големите малцинствени общности в България, наблюдаваме по-силно влияние на първичните рискови фактори : масово и дълбоко обедняване, висока безработица, влошена структура на доходите и потреблението, неблагоприятна околна и жилищна среда, бит, генетични заболявания и други. Значително влияние върху здравето и качеството на живот на малцинствените общности оказват и вторичните рискови фактори - някои болестни състояния с хронично протичане, които от своя страна създават условия за усложнения или други заболявания. Изключително сериозен проблем в ромските махали и квартали в България представляват инфекциозните заболявания. Пренаселеността на кварталите и жилищата силно затруднява изолацията на вирусоносителите и заболяванията често приемат епидемичен характер.

Здравните проблеми на ромската общност в област Добрич не са нещо строго специфично, различно и отделно от здравните проблеми на останалото население. Факт е, че неблагоприятните за здравето характеристики са по-силно изразени сред хората от ромската общност, поради социално-битови традиции и по-силно изразено въздействие на отрицателните социално-икономически фактори. Поради бедност и социално изключване голяма част от ромите са най-уязвимата група по отношение здравеопазване. Ромите рядко прибягват до превантивно медицинско обслужване и разчитат твърде много на спешната медицинска помощ.

Въпреки че няма точна статистика, в област Добрич е силно застъпен проблема с ранните раждания. Тези случаи се наблюдават при млади момичета между 14 и 17 годишна възраст, предимно от малките населени

места. Неизградената или лоша инфраструктура в селищата и обособените квартали води до по-чести случаи на заболявания от хепатит, стомашно-чревни инфекции, различни болести, причинявани от паразити. Най-често тези проблеми засягат ромите. Високият процент на хронични заболявания също представлява тревожна тенденция.

	Община Добрич-град	Община Добричка	Община Генерал Тошево	Община Тервел	Община Крушари	Община Балчик	Община Каварна	Община Шабла	Област Добрич
Общо отговорили	1848	3136	1278	1249	266	1597	1549	91	11014
Напълно работоспособни	1268	2310	1038	884	147	1072	1211	66	7996
До 50 %	11	15	8	4	4	9	7	0	58
От 50% до 70 % (III група)	35	47	16	16	0	19	19	1	153
От 71% до 89 % (II група)	44	35	18	16	0	31	16	0	160
Над 90 % (I група)	22	32	8	8	1	15	14	0	100
Непоказано	468	697	190	321	114	451	282	24	2547

Признат от ТЕЛК/НЕЛК трайно намалена работоспособност на населението от ромски произход над 16 и повече години, живущи на територията на област Добрич

Сред представителите на ромската етническа група се наблюдава запазване на високия брой лица с призната от ТЕЛК/НЕЛК трайно намалена степен на работоспособност. От живеещите на територията на област Добрич 15 323 роми на въпросите, касаещи наличие на степен на инвалидизация, са отговорили 11 014 души. От тях 7996 души са посочили, че нямат трайно намалена работоспособност, съставляващи 7.3 % от всички работоспособни жители на област Добрич и 72.1 % от отговорилите роми. Най-голям е броят на представителите на ромския етнос със 71 % до 90 % инвалидизация – 160 души или 4.2% от всички жители на област Добрич с втора група на трайно намалена работоспособност. След тях се подреждат ромите с 51 % до 70 % - 153 души или 6.1 % от общия брой жители на областта с трета група на инвалидизация. С най-тежка степен на инвалидизация- над 90 %, са 100 души или 4.8 % от всички жители на област Добрич с първа група на трайно намалена работоспособност. Не посочили конкретно степента си на инвалидизация са 2547 представители на ромския етнос.

От анкетираните 4039 лица под 16 годишна възраст 2963 са посочили, че не са с трайно намалена работоспособност. Най-голям брой роми под 16

години с трайно намалена работоспособност, установена от ДЕЛК, са тези от първа група на инвалидизация (над 90 %) - 10 души или 15.4 % от всички непълнолетни с тази степен на неработоспособност в област Добрич. След тях се нареждат непълнолетните роми с 50 % до 90 % трайно намалена работоспособност, които са 9 души или 13 % от общия брой лица с тази степен на инвалидност в област Добрич. Ромите под 16 годишна възраст, непосочили своята степен на работоспособност са 1316 или 30.6 % от запитаните. Друг основен проблем представлява липсата на здравно осигуряване при по-голямата част от ромското население.

III. ВИЗИЯ

Област Добрич с благоприятни условия за живот и развитие на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, с осигурен достъп до здравеопазване, качествено образование и възможности за заетост.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Създаване на възможности за развитие на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, за постоянно повишаване качество им на живот и за равноправното им интегриране в обществото, при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация.

V. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ХОРИЗОНТАЛНИ АСПЕКТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Принципи:

Водещи принципи и цели при изпълнението на Областната стратегия са Десетте общи основни принципа за включване на ромите, приети от Съвета на Европейския съюз на 08.06.2009 г.:

- 1) Конструктивни, прагматични и недискриминационни политики;
- 2) Изрична, ясно определена, но не изключителна насоченост;
- 3) Межкултурен подход;
- 4) Приобщаване към мнозинството;
- 5) Осъзнаване на измерението за равенството между половете;

- 6) Трансфер на основани на фактите политики;
- 7) Използване на инструменти на ЕС;
- 8) Участие на регионалните и местните власти;
- 9) Участие на гражданското общество;
- 10) Активно участие на ромите.

Хоризонтални аспекти:

Политиките за интегриране на ромите и лицата в неравностойно положение от други етнически групи представляват неразделна част от общонационалните политики за повишаване благосъстоянието на българския народ.

Стратегията обединява действащите стратегически документи и планове за развитие на отделните сектори на областно ниво. Основни подходи при изпълнение на дейностите:

- Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на различни форми на неравнопоставеност във всички обществени сектори. Утвърждаване на позитивни обществени нагласи към ромската общност;
- Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на традиционни практики в ромската общност, които засягат правата на жените и децата;
- Интегриран териториален подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се с цел постигане на видима промяна на конкретно населено място /квартал, махала/.

Цели на областното планиране:

- Ефективност на предприетите действия и оптимизиране на използването на ресурсите (финансови и човешки ресурси, материална база и социална инфраструктура);
- Развитие на междусекторното сътрудничество и взаимодействие за намиране на устойчиви решения за стимулиране на социалното включване на уязвимите етнически общности и маргинализираните групи в Добричка област и нейните общини;

- Планиране на дейности, обхващащи територията на цялата област или на две или повече общини, които да решават специфични проблеми на маргинализирани етнически групи и изключени етнически общности, които надхвърлят възможностите на отделните общини;
- Съответствие на предприетите действия с реалните потребности на маргинализираните групи.

VI. ПРИОРИТЕТИ:

ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ, ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ.

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Оперативна цел: Обхващане и задържане в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда на децата и учениците, определяни от техните родители като представители на ромския етнос.

Специфични цели:

1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в етнически смесени детски градини и училища на територията на област Добрич.
2. Повишаване качеството на възпитание и образование в смесени детски градини в област Добрич.
3. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.
4. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.
5. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението и отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция.
6. Приобщаване на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.

7. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда.

8. Повишаване на интеркултурната компетентност на директорите, учителите и другите педагогически специалисти.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Поддържане на картотека на подлежащи ученици и деца за детска градина и 1 клас;
- ✓ Осигуряване на подходяща образователна среда за включване на децата от обособените по етнически признак детски градини чрез постапен прием в детски градини, извън ромските квартали, в мултиетнически групи;
- ✓ Откриване на почасови, сезонни и съботно-неделни групи в детските градини;
- ✓ Постепенно въвеждане на целодневна организация на учебния ден до седми клас включително;
- ✓ Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи. Допълнителни занимания с деца в детските градини, за които българският език не е майчин;
- ✓ Периодично участие в конкурси за проекти по Стратегическа цел 3 от Тригодишната програма на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ, ОПРЧР и други подходящи донорски програми);
- ✓ Включване на допълнителни компоненти, които подпомагат въвеждането на ИКО (*идентификационен код на осигурителя*) към формулата за определяне на училищния бюджет;
- ✓ Дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда;
- ✓ Създаване на клубове по интереси; сформирание на групи по свободно избираема подготовка (СИП) в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства; традиционни занаяти;
- ✓ Презентиране и провеждане на проучвания, провеждани от деца и ученици, свързани с културната им идентичност;
- ✓ Установяване на основните фактори, водещи до непостъпване и преждевременно отпадане от училище, разработване и апробиране на методология за наблюдение на регионално и местно равнище;

- ✓ Прилагане на модел за осъществяване на мониторинг на процеса на образователна интеграция на деца, ученици и студенти от етническите малцинства;
- ✓ Изследване на ефективността на инструментите на политиката, насочена към подобряване на достъпа до образование и намаляване броя на необхванатите и ранно напусналите деца и ученици;
- ✓ Насърчаване на отговорно родителско отношение. Ефективни санкции срещу родители, които нарушават разпоредбите на чл.53 от Конституцията на Република България и чл. 7 от Закона за народната просвета, според които училищното обучение до 16-годишна възраст е задължително;
- ✓ Увеличаване на ромските деца в системата на предучилищно образование: подпомагане на социално слаби семейства чрез плащане на таксите им за детска ясла / градина и др.;
- ✓ Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на ромските родители относно ползите от предучилищното образование;
- ✓ Създаване на постоянни общински комисии за обхват и ранна адаптация в системата на задължителното образование, ръководена от ресорния зам. кмет. Превенция и ограничаване на ранното отпадане;
- ✓ Развитие на мрежа от центрове за кариерно ориентиране. Организиране на дейности по кариерно ориентиране и консултиране на учениците при избора на професия, при преходите в рамките на образователната система или от образование към заетост;
- ✓ Ограмотяване на възрастни роми;
- ✓ Организиране на курсове за придобиване на квалификация за част от професия чрез модулно обучение;
- ✓ Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г.;
- ✓ Назначения на квалифицирани и сертифицирани помощник-възпитатели и помощници на учителя и образователни медиатори за работа в мултиетническа среда;
- ✓ Организиране на форми за индивидуално наставничество, подпомагащо отделните ученици да преодолеят свързани с ученето специфични трудности, както и трудности в социален или в личен план;
- ✓ Ангажиране на родители на деца и ученици от етническите малцинства в училищни настоятелства или обществени съвети;
- ✓ Съвместни форми и дейности между родителите на ромските деца и останалите родители;

- ✓ Сформиране на мултиетнически родителски клубове по образователни институции;
- ✓ Осъществяване на контрол върху приемните детски градини и училища за недопускане по етнически признак обособени групи и паралелки;
- ✓ Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца;
- ✓ Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.

Регионалният инспекторат по образование при Министерството на образованието, младежта и науката е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Образование” със съдействието на службите за социално подпомагане и други институции и служби.

Мерките за постигане на целите са заложи в общинските планове за действие, неразделна част от областната Стратегията.

Изпълнението на мерките по приоритет „Образование” ще допринесе за изпълнение на Национална цел 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - 36% до 2020 г.”, както и косвено допринася за постигане на Национална цел 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хиляди души”. Националните цели са заложи в Националната програма за реформи, в изпълнение на стратегия "Европа 2020".

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Оперативна цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми

Специфични цели:

1. Намаляване на детската смъртност.
2. Подобряване на здравната помощ за новородените и децата в предучилищна възраст.
3. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население.

4. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население.

5. Оценяване и наблюдение на здравното състояние на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства.

6. Подобряване на достъпа до здравни услуги.

7. Подобряване на здравното обслужване;

8. Разширяване обхвата на здравно осигурените лица сред тези, принадлежащи към етнически малцинства.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Активно съдействие от страна на медиаторите в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвъртия месец на бременността с регистрация. Консултации с лекар-специалист по акушерство и гинекология и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ за раждане;
- ✓ Осъществяване на акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население. Предоставяне на контрацептивни средства на желаещи лица, принадлежащи към групата на лица с ниски доходи;
- ✓ Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето; за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактиране;
- ✓ Провеждане на генетично консултиране и изследване на засегнати семейства и общности;
- ✓ Провеждане на дородова диагностика на бременни жени в риск;
- ✓ Организиране на консултативни кабинети в населени места, квартали и махали с предимно ромско население по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, семейното планиране, начините за предпазване от сексуално предавани инфекции;
- ✓ Активизиране дейността на медиаторите за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важноста за регистрирането им;
- ✓ Провеждане беседи и разговори с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар;
- ✓ Провеждане на имунизации с мобилни екипи в населени места без лични лекари;

- ✓ Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизирване с ваксините, съответстващи на възрастта;
- ✓ Провеждане на беседи и разпространение на информационни материали, организиране на обучения за жени, ангажирани с отглеждането на малки деца;
- ✓ Провеждане на профилактични прегледи с мобилни педиатрични кабинети в квартали с преобладаващо ромско население и отдалечени населени места;
- ✓ Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар;
- ✓ Провеждане на ранна диагностика и скринингови изследвания с мобилни мамографи за превенция на рака на млечната жлеза;
- ✓ Провеждане на ранна диагностика и скрининг за артериална хипертония, сърдечно съдови заболявания, белодробни заболявания, захарен диабет и дислипидемии с мобилни флуорографи, ехографи и лаборатории;
- ✓ Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население;
- ✓ Изграждане на капацитет и работа в общността за превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и инфекции, предавани по полов път;
- ✓ Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромската общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза;
- ✓ Подкрепа за функционирането на амбулатории за първична медицинска помощ в квартали, населени предимно с ромско население, съфинансирани от общините и с мобилна техника;
- ✓ Разширяване сътрудничеството на личните лекари със здравните медиатори и студентите по медицина от ромски произход;
- ✓ Идентифициране на населени места, в които има нужда от здравни медиатори и избор на подходящи хора;
- ✓ Осигуряване трудовата реализация на здравните медиатори и текущото им обучение;
- ✓ Целево подготвяне на младежи от ромски произход за кандидатстване в медицински университети и колежи;
- ✓ Подпомагане със стипендии на роми - студенти по медицина;
- ✓ Провеждане на летни стажове на роми - студенти по медицина, в практики за първична медицинска помощ в ромска общност;

- ✓ Организиране и провеждане на кампании за запознаване с начините за предпазване от най-разпространените инфекциозни, онкологични, сърдечносъдови и наследствени болести;
- ✓ Периодично провеждане на беседи от здравни специалисти и медиатори за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и за предимствата на здравословния начин на живот;
- ✓ Разработване и реализация на програми за превенция на трафик на хора и сексуално насилие сред лица от ромската общност;
- ✓ Въвеждане на интерактивни сесии по здравно и сексуално образование в училищата с преобладаващо ромско население като част от задължителната учебна програма;
- ✓ Информиране на лица от ромска общност за здравноосигурителните им права и задължения и за правата им като пациенти;
- ✓ Стимулиране създаването на извънкласни форми на здравно образование за ромските деца – клубове, спортни секции и др.;
- ✓ Провеждане на семинари за запознаване на медицинския персонал, работещ с ромско население, с културата, традициите и здравния статус;
- ✓ Разширяване на мрежата от здравни медиатори, с цел подобряване обслужването на ромското население;
- ✓ Създаване на регистър на бременните жени, с цел наблюдение по време на бременността, и хоспитализация на родилките;

Регионална здравна инспекция е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Здравеопазване”, със съдействието на службите за социално подпомагане и други институции и служби.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура

Специфични цели:

1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго, живеещо при подобни условия, население.

2. Отреждане на нови територии за жилищно строителство с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали.
3. Създаване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население.
4. Актуализация / изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени;
5. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура;
6. Изграждане и рехабилитация на социални жилища;
7. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими семейства от домовете, които обитават;
8. Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Оценка на нуждите от подобряване състоянието на ромските квартали по отношение на инженерната инфраструктура;
- ✓ Разработване на общински програми за подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
- ✓ Идентифициране на подходящи терени;
- ✓ Уреждане въпросите със собствеността на терените;
- ✓ Отреждане на терените – общинска собственост, за жилищно строителство;
- ✓ Изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
- ✓ Изработване на специализирани карти;
- ✓ Актуализация на подробни устройствени планове на съществуващи терени;
- ✓ Изработване на подробни устройствени планове на новоотредени терени;
- ✓ Проектиране на техническа инфраструктура
  - водоснабдяване
  - канализация
  - улична мрежа
  - благоустрояване;

- ✓ Изграждане на обекти от техническата инфраструктура;
- ✓ Изграждане на нови социални жилища;
- ✓ Рехабилитация на съществуващи социални жилища;
- ✓ Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване, в случаи на принудително извеждане на уязвими ромски семейства от домовете, които обитават;
- ✓ Реконструкция на обекти на образователната инфраструктура ;
- ✓ Реконструкция на обекти на културната инфраструктура;
- ✓ Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура;
- ✓ Подобряване състоянието на ромските квартали по отношение на инженерната инфраструктура

Регионален отдел „Национален строителен контрол” и общинските администрации са водещи отговорни институции за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Подобряване на жилищните условия”.

4. ЗАЕТОСТ

Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях

Специфични цели:

1. Повишаване на конкурентоспособността на ромите на пазара на труда, включително в съвременните области на трудова активност.
2. Осигуряване на достъп на ромите и друго живеещо при подобни условия население от областта до пазар на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.
3. Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго, живеещо при подобни условия население, включително и на заети в професии, традиционно характерни за етноса (дърводобив, билкарство, цветарство, строителство и ремонт на покриви и пътища).
4. Насърчаване на заетостта на "зелени работни места" чрез субсидиране на работни места в екологични дейности за създаване на качествена заетост и опазване на околната среда.
5. Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес.

6. Стимулиране на трудовата мобилност сред общността в областта за достъп до сезонни работни места и работни места в значими инфраструктурни проекти (селско стопанство, строителство на магистрали и пътища).

7. Изграждане на капацитет за насърчаване на трудовата заетост на ромите.

8. Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори в общините с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.

9. Насърчаване на социалния и граждански диалог, привличане на партньори - лидерите сред общността в областта, ромските НПО и бизнес партньори в подкрепа на трудовата реализация на ромите.

10. Насърчаване на заетостта чрез провеждане на обучения на безработни лица за ключови компетентности.

Конкретни дейности за постигане на целите :

- ✓ Организиране на обучителни курсове за безработни лица:
  - а) мотивация за активно търсене на работа;
  - б) професионална ориентация;
  - в) професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове;
- ✓ Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове;
- ✓ Обучаване на младежи в професионални умения чрез стажуване;
- ✓ Обучения по ключови компетентности, “Инициативност и предприемачество” или „Обществени и граждански компетентности” към съответното професионално обучение;
- ✓ Организиране на мотивационни курсове (в рамките на годишните програми за обучение по НПДЗ и други планове);
- ✓ Обучение по стартиране и управление на собствен бизнес;
- ✓ Развитие на традиционни ромски занаяти;
- ✓ Стимулиране на икономическата инициатива сред хората от малцинствата за развиване на бизнес и производство, чрез обучение;

✓ Провеждане на курсове за обучение на служителите, за придобиване на специфични умения за работа с представители на ромското население и други етнически малцинства, в бюрата по труда в които няма обучен и назначен трудов медиатор за работа с ромите;

✓ Назначаване на представители на ромската общност в териториалните структури на МТСП и АЗ в населени места в област Добрич с преобладаващо ромско население;

✓ Срещи, семинари, дискусии, кръгли маси, кампании за насърчаване на социалния и граждански диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите.

ДРСЗ – Варна е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Заетост”.

Изпълнение на мерките по приоритет „Заетост” способстват за постигане на Национална цел 1 „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020 г.”.

Заедно с изпълнението на допълващите мерки по приоритет „Образование”, насочени към повишаване нивото на умения на работната сила, компетентността и квалификацията на нискоквалифицираните работници, ще допринесат за намаляване равнището на живеещите в бедност за работещите и техните семейства и за постигането на Национална цел 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души”.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност, дискриминация и напрежение между етническите групи.

Специфични цели:

1. Подобряване на ефективността на работа на полицейските служителите в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека.
2. Подобряване на представителството на хора от ромската общност в публичната администрация на всички нива.
3. Повишаване на ефективността на системата за социално подпомагане чрез повишаване квалификацията на социалните работници за работа в мултиетническа среда.

Конкретни дейности за постигане на целите :

- ✓ Осигуряване на добро функциониране и развитие на правната уредба, на институционалните структури и на инструментариума за защита от дискриминация, с което да се повишат гаранциите за ефективна защита на правата на ромите, тяхната равнопоставеност, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот;
- ✓ Интегриране на потребностите, проблемите и правата на ромите в общите интеграционни правителствени и секторни политики (мейнстрийминг) и едновременно с това предприемане на временни насърчителни (позитивни мерки), за преодоляване на дискриминативни практики и постигане на равнопоставеност във всички обществени сектори;
- ✓ Повишаване на участието на ромите и друго живеещо при подобни условия население в държавната администрация на регионално ниво и в местната администрация;
- ✓ Укрепване на междуинституционалната координация за ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите;
- ✓ Подобряване на механизмите за сътрудничество, диалог и консултации между публичния сектор, ромите и гражданските организации, работещи за интеграция на ромите;
- ✓ Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите и управленския състав в администрацията на всички нива по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетническа и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите. Недопускане на двоен стандарт в прилагането на законите на държавата по отношение на ромите и всички уязвими групи;
- ✓ Подобряване на ефективността на работа на служителите в правоохранителните органи в мултиетническа среда при спазване на нормативната уредба, свързана с правата на човека;
- ✓ Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения;
- ✓ Насърчаване на културния плурализъм в медиите и прилагането на професионалните стандарти за етично отразяване на въпросите на ромите;
- ✓ Насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена;

- ✓ Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация;
- ✓ Засилване на работата със семейства от ромски произход и други, живеещи при подобни условия, при съблюдаване на правните механизми и работа със семействата за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване правата на децата;
- ✓ Машабни разяснителни и информационни кампании за повишаване на чувствителността и нетърпимостта към прояви на дискриминация;
- ✓ Засилване работата на местно ниво за повишаване осъзнаването на правата и отговорностите от ромите, като част от обществото.

Областна дирекция на МВР - Добрич е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Върховенство на закона и недискриминация” със съдействието на службите за социално подпомагане, трудова заетост, регионалният представител на комисията за защита от дискриминация за област Добрич и НПО.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

КУЛТУРА

Оперативна цел: Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

Специфични цели:

1. Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция.
2. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Разработване и реализиране на програми за културна и социална интеграция на областно и общинско ниво, като част от областната и общински програми за развитие;
- ✓ Програма „Българските библиотеки – място за достъп до информация за всеки”, която обхваща регионалните и читалищни библиотеки, включително и в градове със смесено население и села с почти изцяло ромско население;
- ✓ Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местните общности, включително и ромската;
- ✓ Организиране и провеждане на концерти, творчески срещи и прояви с изтъкнати творци от етносите;
- ✓ Популяризиране на ромската култура, чрез общия културен календар на общинските администрации;
- ✓ Популяризиране на ромската култура чрез местните медии;
- ✓ Организиране на срещи, семинари и конференции по проблеми свързани с културното многообразие;
- ✓ Представяне на успешни модели и практики, свързани с ромската култура и нейните възможности за социалното включване на ромите;
- ✓ Осигуряване на възможности и подкрепа за увеличаване броя на изявите на ромските специалисти и творци в медиите;
- ✓ Насърчаване на културния плурализъм в медиите и прилагането на професионалните стандарти за етично отразяване на въпросите на ромите.

Читалищата на територията на област Добрич са водещи при изпълнение на целите в Областната стратегия в приоритет „Култура”.

МЕДИИ

Оперативна цел: Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата” в печатните и електронни медии.

Конкретни дейности за постигане на целите:

Подаване на редовна и подробна информация към регионалните медии за събития от всички сфери на живота на ромската общност в област Добрич.

Областният съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси е водеща институция при изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Медии”, в сътрудничество с регионалните медии в област Добрич: печатни издания, кабелни телевизии и радиа.

VII. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И СТРУКТУРИ, ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ

Централно координационно звено (ЦКЗ) е секретариата на Националния съвет по етнически и интеграционни въпроси (НССЕЙВ) и координира цялостния процес по областното планиране на национално ниво и мониторира изпълнението на областните стратегии и общинските планове.

Областната стратегия е функция на анализа на потребностите на конкретните общини и същевременно, там където е необходимо отчита, координира и обединява усилията на повече от една община за решаване на общи проблеми.

Основен подход следва да бъде интегрирания и териториалния.

За да се улесни изпълнението на вече приетата областна стратегия се залагат конкретни отговорности за организация и координация на конкретните мерки и дейности, които се осъществяват от всички участници в процеса на планиране.

Структурата за координация на областно ниво е главното действащо звено за съгласуване на дейностите между общините и включените заинтересовани страни за оперативното изпълнение на областната стратегия.

Със Заповед на Областния управител се създава Областен координационен съвет (ОКС), който включва основните участници в разработването на областната стратегия и общинските планове за действие, както и общинските координатори, които имат пряко отношение или са ангажирани с изпълнението на интеграционната политика в съответната община. По предложение на ОКС могат да се създават целеви екипи, комисии или временни работни групи, които при необходимост да изпълняват конкретни задачи по изпълнение на областната стратегия. ОКС съгласува своята дейност с Областния съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси.

Тъй като общините отговарят за цялостното изпълнение на Общинските планове на действие на собствената си територия, всяка община следва да обособи подобни структури за координация на общинско ниво, съобразно с местните нужди.

Областната стратегия и Общинските планове за действие са отворени системи, те следват динамиката на промяната в развитието на

различните показатели, които определят възникването на нови потребности.

За оперативното изпълнение на дейностите със Заповед на Областния управител на област Добрич се обособява Звено за мониторинг и оценка. В същата заповед се определят задълженията за координация на дейности по мониторинг и оценка на областното планиране, включени в длъжностните им характеристики.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В резултат на изпълнение на целите и дейностите в Стратегия на област Добрич за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.) се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- ✓ Засилване на политиките на социално включване в област Добрич;
- ✓ Синхронизиране на визията за развитието на етноинтеграционните процеси на всички нива – общинско, областно и национално;
- ✓ Постигане на съответствие на областната стратегия с националните и европейските приоритети в сферата на интегрирането на маргинализираните етнически групи;
- ✓ Осигуряване на актуална информация и детайлизирана картина на проблемите и потребностите от интегриране на маргинализираните етнически групи;
- ✓ Съпоставимост на разработената областна стратегия и общински планове за действие в резултат от прилагането.

Осигуряването на активното участие на ромите на територията на област Добрич е от ключово значение. Ромите участват не само във формирането и реализацията на политиките за интеграция на ромите, но и във всички други политики, те допринасят за развитието на обществото. Това изисква насърчаване на участието в администрацията на представители на ромската общност и гарантира реалното участие на ромите във всички приоритетни области на настоящата програма.

Проектът на настоящата Областна стратегия се утвърждава от Областния управител на област Добрич и е израз на интеграционната политика на област Добрич за стратегическото развитие.